

בעהש"ת

שבע היים

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר
הגה"ק זצוקללה"ה

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פרשת אמור תשפ"ג

גליון ב' אלפים ס"ח

שנה ל"ט • גליון ל"א

יוצא לאור ע"י

מכון הוצאה לאור "שבע היים"

אגוד חסידי צאנז

רח' רבי עקיבא 8 • קרית צאנז נתניה

טלפון/פקס: 09-8820355

בארה"ב: 201-472-0556

תוכן הענינים

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

בעידן רעוא דרעוין ש"ק פרשת אמור תשל"ד

- מהמראה יחזקאל בענין השמחה בל"ג בעומר אחר שעברו שני חלקי ימי הספירה.
- במדרש, לא גלו ישראל עד שמאסו בג' דברים: מלכות בית דוד, ובנין בית המדרש, ומלכות שמים וכו', ואין ישראל רואין סימן גאולה לעולם עד שיחזרו ויבקשו שלשתם – נגד תורה עבודה וגמילות חסדים.
- מלכות שמים נגד תורה שעל ידה זוכים לדבקות והשראת השכינה, ולכן כיון שאדם פורש מן התורה הולך ומדבק בעבודה זרה.
- דוד המלך עסק בצדקה וחסד. בכל יום נכנסו חכמי ישראל אצלו אמרו לו אדונינו המלך עמך ישראל צריכין פרנסה וכו', לפי שהיה מחלק צדקה בבוקר, וכמו שנהג זקה"ק מצאנו.
- קודם לזה היה עוסק בתורה כל הלילה. אם בחקותי תלכו ואחר כך ואת מצותי תשמרו וגו'. ובמדרש אמר דוד רבש"ע בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, היינו לבקש עניים הגונים, והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות דקודם צריך לעסוק בתורה.
- הטומאה והיצר נקרא ר"ע דהיינו ר"ע ע"ן שעולה בגי' ת' שרגל השמאלי יורד לסט"א. והעצה להנצל מהם על ידי טוב עין בתורה.
- מזקה"ק בעל ברוך טעם שבסוף ימיו היה סגי נהור ולא רצה שיחזירו לו מאור עיניו כיון שלתורה אין לו צורך בעינים ודברים גשמיים לא רוצה לראות. זה ענין שנמצא ביצחק ויעקב שכהו עיניהם מראות. הרבי מלובלין לא ראה דבר גשמי, וכן הדברי חיים בסוף ימיו.
- זו היתה גם מדרגת רב יוסף, ומה שסימא את עיניו היה מרוב ענותנותו שרצה להסתיר מדרגתו.
- טוב עין בתורה ובגמילות חסדים ובעבודה. בתפלה שיראה כאילו שכינה כנגדו. מהנועם אלימלך דסימן לבעל תשובה כשהשם הוי' עומד לנגד עיניו, ובפירוש הכתוב שובה ישראל וגו'. ולכל הפחות בשעת התפלה צריך שיהא במדרגה זו. ולכן לא היתה צדיקים נוחה מטבלא 'שויתי' לפני העמוד.
- גם בקריאת שמע צריך להיות במדרגה זו, וזה טעם נתינת היד על העינים.
- זה הפירוש וכשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם עומדים, דע את אלקי אביך ועבדו. וזה ענין שכתב המחבר דחסידים ואנשי מעשה בתפלתם היו מגיעים להתפשטות הגשמות וקרוב למעלת הנבואה. וזוכים לכך על ידי הארת העינים בתורה הקדושה.
- במה שכתב הדברי חיים שהרבנים והחסידים והבעלי בתים שבדור וכו' וכל מעשיהם רק לגרמיהו לקבל כבוד וממון – שלש כתות אלו הם בתורה עבודה וצדקה.
- מאמר צדיקים שעל בית תיפלתם יש פעמון המשמיע קול. דרך הערב רב לעשות מעשיהם בפרסום.

- צריך לעבוד הרבה ימים ושנים בשביל להשיג נקודה זעירה של עבודת אמת. והרשעים בכל דבר קל שעושים באים להתנשאות וחוצפה.
- ענין אמירת לשם יהוד דעל ידי מעשה המצוה השם הקדוש עומד לפני עיניו. ובדברי זק"ק מצאנו שאין לאנשים פשוטים לאומרה.
- רק על ידי לימוד התורה אפשר לזכות לדרך אמת.
- בפסח מוציאים כל נפשות ישראל מהטומאה, ולפי שלא עשו תשובה חוזרים ונופלים, ועל כך ניתנו ימי הספירה לחזור ולעלות. ומחולקים לשלשה פעמים ט"ז, כמספר השם הקדוש חב"ו שהוא לתיקון הפגם באות ברית קודש שזה שורש כל הפגמים.
- ט"ז ימים של חודש ניסן לתקן רע עין בגמילות חסדים. דכשיצאו ממצרים קבלו עליהם לגמול חסד זה עם זה, וז"ש הא לחמא עניא וכו'.
- ט"ז ימים של חודש אייר לתקן רע עין בעבודה. פסח שני לתיקונם של הנדחים מקרבן פסח.
- אחרי י"ב ימים נודרך הלב ובאים עוד י"ז ימים לתקן פגם רע עין בלימוד התורה. חטאות נעורים הם הסיבה להעדר חשקות התורה. בימים אלו התיקון וההכנה לקבלת התורה בחג השבועות.
- מעלת הכהנים בעבודתם רק כשיחד עם זה הם לומדי תורה, 'בני אהרן' שנאמר בו ותורה יבקשו מפיהו. 'לא יטמא בעמיו' רומז לגמול חסד עם בני עמו.

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

שיהא שם שמים מתאהב על ירך

- מספה"ק ייטב לב, דבתחילת בוא האדם לארץ ישראל יש לו נפילה ורק אח"כ הוא מתעלה שוב למדרגותיו.
- מכאן לימוד לאדם שכל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו, וכאשר יקבל עליו להיטיב דרכיו מיד יתגבר עליו יצרו ביתר תוקף ועוז.
- על בן תורה מתגבר היצר הרע בכל כוחו.
- על בן תורה מוטלת אחריות מיוחדת שלא יגרם חילול השם על ידי מעשיו לעיני המון העם.
- לאחר קבלת עול מלכות שמים בקריאת שמע אומרים ואהבת וגו', כי מי שמקבל עליו עול מלכות שמים צריך שיהא שם שמים מתאהב על ידו, ורק אחר כך יעסוק בתורה.
- המקיים ושמרתם מצוותי ועשיתם אותם, צריך להיזהר ביותר ולא תחללו את שם קדשי.
- כי תבואו אל הארץ, אזי ראשית כל והבאתם את עומר ראשית קצירכם, שהוא מאכל בהמה, והיינו שיפלו ממדרגתם, ורק לאחר זמן והקרבתם מנחה חדשה לה'.
- מה יתרון לאדם בכל עמלו בעבודת ה' כאשר מחמת כן עומד במלחמה כבדה יותר ויותר, אמנם בעולם העליון יהיה שכרו מרובה.
- בסיוע מן השמים יזכה תמיד להכניע את יצרו.

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

בעידן רעוא דרעוין ש"ק פרשת אמור תשל"ד

שני שלישים, ומתחיל שלישי העליון, ומתחיל סדר חדש, עיי"ש אשר דיבר ברוב קדושתו, שהיה מגדולי תלמידי הרה"ק הרבי ר' מענדל מרימנוב זי"ע ועכ"ל,^א והוא אשר האיר והחזיר למוטב את כל חבל מדינת זיבענבערגן.

עוד ראיתי שם (שארית ציון, דרוש ו לשבת שובת) שהביא מדרש (ראה מדרש שמואל יג ד; ילקוט שמואל א' רמז קו) לא גלו ישראל עד שמאסו בנ' דברים, מלכות בית דוד, ובנין בית המדרש, ומלכות שמים, הדא הוא דכתיב (שמואל ב' ב, א) ויאמרו אין לנו חלק בדוד זו מלכות שמים, ולא נחלה בבן ישי זו מלכות בית דוד, איש לאהליו ישראל ולא לבית המקדש. ואין ישראל רואין סימן גאולה לעולם עד שיחזרו ויבקשו שלשתם, הדא הוא דכתיב (הושע ג, ה) אחר ישוּבו בני ישראל ובקשו את ה' אלקיהם זו מלכות שמים, ואת דוד מלכם זו מלכות בית דוד, ופחדו אל ה' ואל טובו זה בית המקדש עיי"ש.

ונראה לפרש שאלו הם נגד שלשה דברים שהעולם עומד עליהם, על התורה, ועל העבודה, ועל גמילות חסדים (אבות א, ב):

בתוה"ק (ויקרא כא, א) ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו.

הנה משמעות הלשון אמור אל הכהנים בני אהרן שזו אמירה בפני עצמה, דעל הציווי שלאחר כך חוזר ואומר ואמרת אליהם וגו', ואם כן צריך לכאר מה הכוונה באמירה זו לומר להם שהם בני אהרן. ובעל הטורים כתב 'ואמרת' אותיות 'אמרות' מהורות עכ"ל, וצריך לכאר מה זה בא ללמדנו. גם אומרו הכהנים בה"א הידוע, וכן דקדוק אומרו ואמרת אליהם דייקא.

*

בענין שכיום ל"ג בעומר מריבם בו קצת שמחה, ויש נוהגים להקל בדיני אבלות משם ואילך (רמ"א אור"ח סימן תצג, ב), ראיתי במראה יחזקאל (סוף פרשת קדושים, שערי ציון שער כו) דצריך להבין לשמחה מה זו עושה, ואם מה שאמרו שתלמידי רבי עקיבא פסקו מלמות (מתבר שם) לא אוכל להבין דהרי לא נותר מהם איש, ואדרבה יותר יש להגביר האבלות אחר שכבר מתו רובם. והלך לדרכו בקודש שימי הספירה מחולקים לשלש, וכל חלק י"ו ימים, והחלק הראשון מסיים בראש חודש אייר, והחלק השני מסיים בל"ג בעומר; וזהו השמחה תורה שנוהגין בל"ג בעומר שכבר עברו

^א דברי תורה אלו נאמרו בשבת קודש שחל ביום ל"ד בעומר, וזמא דהילולא דיליה.

*

הנה בסדר יומו של דוד המלך ע"ה איתא בגמרא (ברכות ג, ב) דאמר רב אחא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסידא, כנור היה תלוי למעלה ממטתו של דוד, וכיון שהגיע חצות לילה בא רוח צפונית ונושבת בו ומנגן מאליו, מיד היה עומד ועוסק בתורה עד שעלה עמוד השחר, כיון שעלה עמוד השחר נכנסו חכמי ישראל אצל, אמרו לו אדונינו המלך עמך ישראל צריכין פרנסה, אמר להם לכו והתפרנסו זה מזה, אמרו לו אין הקומץ משביע את הארי ואין הבור מתמלא מחוליתו, אמר להם לכו ופשמו ידיכם בגדוד עיי"ש, וכבר עמדו בזה (הרי"ף; מגיד תעלומה; ועוד) מדוע בכל יום ויום נצרכו לבוא לפניו באותה בקשה. ונראה שכל יום היו באים לפניו ונותן להם לחלק לעניי ישראל, (וכמו שהיה אצל זקה"ק מצאנו זי"ע שבבוקר קודם התפלה היה מתעסק בחלוקת צדקה לעניים, והיה לו ענין גדול ומיוחד בזה, ובפשטות הוא כהא (כבא בתרא י, א) דרבי אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי, אמר דכתיב (תהלים יז, טו) אני בצדק אחזה פניך עיי"ש (ובשו"ע אור"ח סימן צב, י), וכיון שלא היה בזה די מחסורם בקשו עוד ואמרו שעמך צריכין פרנסה (ועיין חפץ ה' שם).

ויש להתבונן בסדר הדברים שנאמר שם, דתחילה היה עומד ועוסק בתורה עד שעלה עמוד השחר, כיון שעלה עמוד השחר נכנסו חכמי ישראל אצלו וכו', כי יש סדר למשנה, על התורה, ועל העבודה, ועל גמילות חסדים, והגם שהתפלה במקום עבודה ומקדימים ליתן צדקה קודם התפלה [כיון שזה לצורך קבלת התפלה], מכל מקום לימוד התורה קודם לכל.

א) בית המקדש ששם המזבח ושאר כלים, הוא עמוד העבודה.

ב) מלכות שמים נגד עמוד התורה, כיון שעל ידי לימוד התורה זוכים להשראת השכינה, דתנינן ג' דרגין אינון מתקשרן דא ברא קודשא בריך הוא אורייתא וישראל (זוהר ח"ג עג, א), וכמו שמבואר באריכות בספר התניא (פרקים ד-ה) דכשלומד ומשיג חכמת התורה הרי שכלו תופס ומקיף אותה, והתורה הלא היא חכמתו ורצונו של הקדוש ברוך הוא, אשר הוא ודעתו אחד (רמב"ם הלכות תשובה ה, ה), וממילא הוא מתדבק בהקב"ה ביחוד נפלא שאין יחוד כמוהו, וזאת מעלה יתירה גדולה ונפלאה לאין קץ אשר במצות ידיעת התורה וההשגחה על כל המצוות מעשיות עיי"ש. ולכן כיון שאדם פורש מן התורה הולך ומדבק בעבודה זרה (רש"י, דברים יא, טו), דכשפורש מן התורה מפסיק עצמו מהדבקות באלקים חיים, [וממילא בזה לעומת זה נופל בעבודת אלהים אחרים]. נמצא דבמה שסרו ובטלו מן התורה מאסו במלכות שמים, דהיינו השראת השכינה.

ג) מלכות בית דוד נגד עמוד החסד, וכאומרו (תהלים קיט, קכא) עשיתי משפט וצדק וגו', ופירשו חז"ל (סנהדרין ו, ב; ירושלמי שם ב, ג) על הפסוק (שמואל ב' ה, טו) ויהי דוד עושה משפט וצדקה, דכשדן את הדין זיכה את הזכאי וחייב את החייב, וראה שנתחייב עני ממון ושילם לו מתוך ביתו וכו' עיי"ש. וכן מצינו (שמואל א' כב, ב) ויתקבצו אליו כל איש מצוק וכל איש אשר לו נושה וכל איש מר נפש וגו', ומכל רכושו לא נהנה כלום לעצמו רק פור נתן, כדמצינו (ירושלמי פאה ד, ב) שהיה מתענה ומקדיש סעודתו לשמים, וכן (תנא דבי אליהו רבה ב) שבכל יום היה מוריד כוס דמעות ואוכל פתו באפר.

תורה כדמצינו (תנבא"ר יח, וע"ע פתיחתא דאיכה רבה ב) שלא חרבה ירושלים ולא חרב בית המקדש אלא בפשעה של תורה; עבודה כדמצינו שהוכיחם הנביא (מלאכי א, ו-ח) ואמרתם כמה בוינו את שמך, מגישים על מזבחי לחם מגואל וגו' באמרכם שלחן ה' נבזה הוא, וכי תגשון עור לזבוח אין רע, וכי תגישו פסח וחולה אין רע, הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך; וגמילות חסדים שלא נתנו צדקה לעניים (ראה יחזקאל טו, מט; עיין יעקב כתובות ג, א ד"ה אשרי שומרי משפט). ואין נגאלים עד שיחזרו ויבקשו שלשתם, ובקשו את ה' אלקיהם היינו לימוד התורה שעל ידי כך מבקשים את ה' לדבקה בו; ועל ידי תפלה [והיינו ובקשו את ה'] שתקנו חז"ל כנגד עבודה (ברכות כו, ב), דעל ידי שיתפללו כדת בראוי ונכון, ולא כמצות אנשים מלומדה, יתקנו מה שפגמו בבית המקדש; ואת דוד מלכם שילכו בדרכיו לעשות צדקה.

*

על זה עיקר התגברות הסטרא אחרא וכח הטומאה שנקראת רע, וכן יצר הרע הקדוש ברוך הוא קראו רע (סוכה נב, א), ונדרש בראשי תיבות ר'ע ע'ין שעולה בגימטריא ארבע מאות כמספר האות ת', דאיתא בספרים הקדושים בסוד צורת האות שהרגל שלה פונה לסטרא דשמאלא, מהקדושה אל הסטרא אחרא.²

² ז'הענין הוא. כי כל שיעור קומה דקדושה הוא כ"ב אתון מאל"ף עד תי"ו, וראש הקדושה האל"ף, והסוף הוא התי"ו. ורגל התי"ו עקום לחוץ ויוצא מכלל הקומה, והוא בסוד (משלי ה, ד) רגליה יורדות מו"ת, שיורד רגל זה של התי"ו לחיצונים להכניעם, בסוד (תהלים קג, יט) ומלכותו בכל משלה. והיינו כשישראל מוסיפין כח בקדושה על ידי מעשיהם, אזי על ידי רגל

ויש לרמוז בדבר הכתוב (ויקרא כו, ג) אם בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה (רש"י), ולאחר מכן ואת מצותי תשמרו, ועשיתם אותם דייקא, רצ"ל שצריך גם שניהם תורה וגמילות חסדים, (וכדמצינו ר"ה יח, א) רבה דעסק בתורה חיה ארבעין שנין, אביי דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין), אבל יעשו לפני כסדר הוה.

ובמדרש שם (ויקרא רבה לה, א) הדא הוא דכתיב (תהלים קיט, נט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, אמר דוד רבונו של עולם בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, הדא הוא דכתיב ואשיבה רגלי אל עדותיך עכ"ל. והתמיה מפורסמת וכי לאיזה מקומות ביקש דוד לילך מחוץ לבתי כנסיות ולבתי מדרשות. ולהאמור יש לומר שכחלק מקיום מצות צדקה בראשית היום, היה מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, לבקש אחר תלמידי חכמים עניים שבושים לבוא, לבוא אחריהם אל מקומות מגוריהם ליתן להם צדקה, ובסוף והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, כי תחילה צריך לעסוק בתורה. וזה אומר, חשבתי דרכי, דתורה אקרי דרך (עיין קידושין ב, ב), וכן גמילות חסדים (שמות יח, כ; ב"מ ל, ב), וכן עבודה (עיין תרגום יונתן שם), והייתי מחשב בין שלשת הדרכים איזה מהם להקדים, ובאתי לידי מסקנא ואשיבה רגלי אל עדותיך, וכנ"ל שתחילה היה עוסק בתורה כל הלילה ורק משעלה עמוד השחר התחיל להתעסק בצדקה וגמילות חסדים.

ולא גלו ישראל עד שמאסו בשלש דברים הללו שהם נגד שלשת עמודי תכל,

שרואים שם בפרשה, ובשביל דברים גשמיים לא היו רוצים לראות. מדריגה זו היתה אצל הרבה צדיקים שלא ראו דבר גשמי, וכן העיד זקה"ק בעל בני יששכר זי"ע על רביה"ק מלובלין זי"ע (דרך פקודי, ל"ת לה, חלק הריבוי אות ו), ולכן היה מכונה 'החווה' כי לא ראה וזלת במראות עליונות. גם זקה"ק בעל דברי חיים זי"ע בסוף ימיו לא ראה שום דבר גשמי. שלא רצו לראות בעיניהם רק עד כמה שהיו צריכים לעבודת השי"ת, וזולת זה לא היו חפצים בכח הראייה. וזה בחינת טוב עין.

ואיתא (תשובות הגאונים, שערי תשובה סימן קעח) שרב לא הסתכל חוץ לארבע אמות, ונהג כן רב יוסף אחריו ולא יכול לעמוד בה עד שסימא את עיניו (והובא ברמב"ן קידושין לא א, ובר"ן שם יג, א מרפי הרי"ף). ויש לעיין איך הותר לו לעשות כן ולסכן עצמו, דהא מותר לחלל שבת על חולי עינים משום דשוריני דעינא באוכנתא דליבא תלו (עבודה זרה כה, ב). וגראה לומר שבאמת אף הוא נסתלק ממנו מאור העינים מחמת רוב קדושתו, אלא שברוב ענוותנותו, כדאמר ליה רב יוסף לתנא לא תיתני בטלה ענוה דאיכא אנא (סוטה מט, ב), ביקש להסתיר מדריגתו, על כן עשה מעשה בעצמו כאילו הוא מסמא את עיניו.

בללו של דבר, הצדיקים הקדושים לא היו חפצים לראות עיני עולם הזה הטמא והמגושם, והיו במדרגת טוב עין הוא יבורך (משלי כב, ט).

*

ועל פי פשוטו של מקרא זה נאמר בנוגע למצות צדקה, טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל, שברוב נדיבותו מבקש תמיד ליתן יותר ויותר, ולעומת זה יש

וירמו לדרכנו שהטומאה מוציאה את האדם מן הקדושה, ומורידתו לעמקי שאול, על ידי שמכשילתו ברע עין. כמו כן רגל השמאלי שבאות ת' שהיא בסוף האל"ף ב"ת, מורה על הסטייה כלפי חוץ מהתורה ומצוותיה, וזאת כשעל ידי רע עין פוגם באות תי"ו שבה נבראו שמים וארץ.^א

והעצה היעוצה להינצל מהם היא להיות טוב עין, שענינו יאירו במאור תורה, ויזהר באיסור (כמדבר טו, לט) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם.

זקני הקדוש בעל ברוך מעם זי"ע בסוף ימיו היה סגי נהור, והרופאים אמרו שיש אפשרות להשיב ראייתו באמצעות ניתוח, והוא בקדושתו סירב, באומרו שבשביל אלמוד תורה אינו זקוק למראה עיניו, ואילו לראות הבלי עולם הזה אין הוא רוצה. וחתנו, הוא זקה"ק בעל דברי חיים זי"ע, העיד עליו שהיה בעל רוח הקודש, ואם כן לא היה לו צורך בראייה הגשמית, ולא איכפת לו להיות סגי נהור.

ויובן כזה מה שמצינו (בראשית כו, א) ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות, וכן (שם מה, י) ועיני ישראל כבדו מזוקן לא יוכל לראות, ופליאה דעת להבין סיבת הדבר שאבות הקדושים אבדו מראה עיניהם. ולהאמור נראה שהם בעצמם בקשו זאת מן השמים לבטל מהם את הראייה, מכיון שכבר לא היה להם צורך בראייתם לעבודת ה' ולעניני קדושה, וכמו

התי"ו כנבעים החיצונים, מה שאין כן להיפך ח"ו הוי כענין סוד גלות השכינה ח"ו וכו' (ערבי נחל, פרשת בשלח דרוש ג; וע"ע באר מים חיים, ריש פרשת בראשית באופן הג').

^א אולי צ"ל שבה נשלם בריאת שמים וארץ (עייני בני יששכר, תשרי, מאמר ב אות י).

הוי"ה לנגד עיניו. ואיתא בנועם אלימלך (פרשת נח, כד"ה וילד נח) דזה סימן לבעל תשובה גמור, כשהשם הקדוש שם הוי"ה ברוך הוא עומד לנגד עיניו, הוא סימן שתיקן בראתו כל חטאיו עכ"ל^ק. ויש לרמוז כן בדבר הכתוב (הושע יד, ב) שובה ישראל עד הוי"ה אלמלך, רצ"ל עד שיהא שם הוי"ה עומד לנגד עיניך, כי כשלת בעיניך וזה מה שעשה מסך המבריל שלא תראה את השם הוי"ה שבעצם עומד תמיד לפני עיניך, ועוד הרבה דברים שניתן לראות, אבל עוונותיכם היו מבדילים בינכם לבין אלמלך (שעיה נח, ב), ועל ידי התשובה יוסר המסך ותזכה לחזות בנועם ה'.

ולכל הפחות כשהוא באמצע התפלה, מעומד במלית ותפילין, צריך שיהא במדרגה זו. ויתכן שלכן לא היתה דעת צדיקים נוחה מלהעמיד אצל העמוד טבלא שכתוב עליה שויתי ה' לנגדי תמיד באותיות גדולות, כי בשעת התפלה צריך שיהא השם הקדוש עומד מעצמו לנגד עיניו, ואז אינו זקוק להיות השם כתוב לפניו על גבי נייר, ואין להוריד לפני התיבה שליח צבור שאינו בר הכי, וממילא אין מעם וענין בטבלא זו (ועיין שו"ת דברי יציב, יור"ד סימן קפה).

ואולי זה מעם המנהג ליתן היד על העינים בקריאת שמע פסוק ראשון (שו"ע אורח"ס סא, ה). גם מהר"ם חאגיז בספרו משנת חכמים (המעלה הכ"ג, אות תצד) האריך בנותן מעם על שכך דרכה של כל אם בישראל כשמקומה את הילד מעל הערש וכו' תופסת לו את ידו הימנית ואומרת לו סגור עיניך ושים את ירך עליהם וכו', היא אומרת שמע והוא עונה אחריה שמע וכו', כל ימי משעת מעשה הייתי מתקשה מה זה ועל מה זה אמו מחייבת אותו לסגור את

התנברות היצר שיהא האדם רע עין, ותהא עינו צרה בעיניים, כדי למוטט עמוד גמילות חסדים שהעולם עומד עליו.

ונרמז בזה גם עמוד העבודה, שמביאים קרבנות לפני ה' לעלות ולראות פניו (ראה ישעיה א, יא-יב), כענין שנאמר (שמות כג, ז; חגיגה ב, א) יִרְאֶה יִרְאֶה כל זכורך אל פני האדון ה', ומביאים עולותיהם וזבחייהם לרצון ברוח נדיבה ועין טובה.

כמו כן בתפלה שהיא במקום העבודה יש בחינת ראייה, כדאמרו (סנהדרין כב, א) המתפלל צריך שיראה עצמו כאילו שכניה נגדו, כשאומר ברוך אתה יראה הקב"ה עומד לפניו. וזה הענין במה שהמתפלל צריך שיחזיר פניו לכותל (רמב"ם הלכות תפילה ה, ו) שנדרש בנוטריקון כ"ו כמספר שם הוי" (זוהר ח"ב קטו, א), ת"ל ...^ט וכשמסיים תפלתו צריך שיפסיע שלש פסיעות לאחוריו (יומא נג, ב), ולא יסתובב וילך אלא ישאר בפניו כלפי שכניה, בבחינת טוב עין.

ועל זאת יתפלל כל אחד ויבקש שלכל הפחות בשעת תפלתו יראה שם

^ק חסר כאן. ובזוהר שם: 'דשכינתא תתאה כותל מערבי דירא דיליה, על שם דאיהו תל שהכל פונים בו, כ"ו ת"ל ידו"ד כ"ו, ודאי שכינתא איהו תל דיליה'. ובקב הישר (פרק ג): כי תיבת כותל הוא סוד נפלא, הובא בתיקוני זוהר שהוא תיבות כ"ו ת"ל, רצ"ל כ"ו הוא שם ה', ת"ל קאי על בית המקדש שהוא כותל מערבי, תל שכל פיות פונים לשם; ולכן צריך האדם לכון בזה כשיהפך פניו אל הכ"ו ת"ל, ואחר כך יתפלל בהכנעה ובאימה וכו'. ובבאר מים חיים (ריש פרשת משפטים, וריש פרשת בחקותי, ובכמ"ק) בשם האר"ז"ל בפירוש אומרם המתפלל צריך שיחזיר פניו אל הכותל, כי כותל הוא כ"ו ת"ל, ורומז אל יחוד השמות הוי" ואלקים, כי כ"ו הוא חושבן הוי", ות"ל הוא מספר ה' פעמים אלקים עיי"ש.

שם זכינו למראות עליונות כדכתיב (בראשית כב, יד, ובכלי יקר שם) בהר ה' יראה.

*

בעוונותינו הרבים אבדנו כל טובה על ידי יצר הרע, שמתגבר על האדם לעשותו רע עין, לבטלו מתורה ועבודה וגמילות חסדים. בואו ונחשוב חשבוננו של עולם ונראה שבכל מה שאנו עושים מתכוונים רק לעצמינו. וכדברי זקה"ק זי"ע בדברי חיים (השמשות לפרשת ויקהל) כנראה בעליל שהרבנים והחסידים והבעלי בתים שבדור המה בעוונותינו הרבים רובן מערב רב וכו', וכל מעשיהם רק לגרמייהו לקבל כבוד וממון עכ"ל, וכשנדייק בדברי קדשו נראה הנקט שלש כתות [כנגד תורה עבודה וגמילות חסדים], רבנים, שבדור ההוא כל מי ששימש ברבנות היה מופלג בתורה, בקי בש"ס וארבעה חלקי שולחן ערוך, ומכל מקום כבר היו אז כאלו שלא למדו תורה לשמה. חסידים הם 'פרומע' שעמדו כל היום בתפלה, אבל לא עשו מעשיהם רק לקבל כבוד וממון, והבעלי בתים אלו נדיבי עם שמרבים בנתינת צדקה ובסבר פנים יפות, אבל גם עליהם התאונן זקה"ק שכל מעשיהם רק לגרמייהו לקבל כבוד וממון, והרי זה בגדר רע עין [כיון שאין נתינתו לפי שעינו טובה כאחרים דרק טובת עצמו הוא דורש ומבקש].

ובבר אמרו צדיקים בדרך משל ומליצה, שעל ראש בית תיפלתם עומד פעמון המקשקש, וכששומעים צלצול בקול רעש גדול בידוע שיש כאן טומאה. וזה מדרך הערב רב לעשות כל מעשיהם בקול המולה ופרסום. ויש על זה סימנים להכיר תוכנו ומהותו של אדם, כי לפעמים יש

עיניו ולשית ידו עליהם וכו', עיי"ש לדרכו בקודש. לפי דרכנו יש לומר דצריך לבקש מהשי"ת שלפחות כשאומר קריאת שמע יהא שם הוי"ה לנגד עיניו, וצריך לעשות תשובה על זה שעדיין אינו זוכה לבוא אל הצרות ה', ועל כך מורה בשימת ידו על עיניו שאינו חפץ לראות גשמיות זולת מראה שם הוי"ה ב"ה.

ויש לומר שעל זה המכוון במאמר רבי אליעזר לתלמידיו (ברכות כה, ב) וכשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם עומדים, שהורה להם בזה להגיע למדריגה זו לדעת ולהכיר לפני מי אתה עומד על ידי שרואה שם הוי"ה לנגד עיניו, כדבר שנאמר (דברי הימים א' כה, ט) דע את אלקי אביך כאשר ועבדהו בעבודת התפלה. וזה גם כן ענין שאמרו (אבות ב, יג) וכשאתה מתפלל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום.

וזה שכתב המחבר (שו"ע אור"ח צה, א) וכך היו עושים חסידים ואנשי מעשה, שהיו מתבודדים ומכוונים בתפלתם עד שהיו מגיעים להתפשטות הגשמות ולהתגברות כח השכלי, עד שהיו מגיעים קרוב למעלת הנבואה עכ"ל, שעל ידי שזכו לראות השם לנגד עיניהם יכלו לעלות עד לכסא הכבוד ולחזות בעבודתם ושירתם של מלאכי מעלה משרתי עליון, כדאיתא בספרים על הקדמונים שראו עד למרכבה העליונה (עין מגן אברהם ריש סי' סח; קב הישר פרק פו; סידור רבי הירץ בברכת יצר ב"ה א-ל בירך).

ואפשר לזכות לכך רק על ידי שעיניו יאירו במאור תורה, ויהא בבחינת טוב עין ו... חסר כאן ... ועל זה אנו מבקשים ותחזינה עינינו וכו' ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות, כאשר

יחוד, וכי יודע הוא מה זה יחוד ומה זה קוב"ה ושכינתיה, (בלשון קדשו: גירעכט איז גיוועהן רבי יחזקאל'ע, קומט אריין א גראבער יונג א קוניאש און שרייט לשם יחוד, גראבער יונג! וואס יחוד? וואס קוב"ה? וואס שכינתיה? עכלה"ק). ונראה כי הדברים נתקנו למו שזוכה לראות שם הוי"ה, על ידי שבכל מצוה שעושה גורם ליחוד השם הקדוש, ועל כך הוא אומר לשם יחוד וכו' שמתכוין שעל ידי מעשהו זאת יהא נעשה היחוד. ובודאי שיש בזה עוד סודות ורזין טמירין, אבל מי שעושה כמצות אנשים מלומדה, ולגרמיה הוא דעבר, מה לו ולאמירת לשם יחוד.

*

ובאמור, יסוד הכל הוא עסק התורה הקדושה. הוא שאומר נעים זמירות ישראל (תהלים קיט, כט) דרך שקר הסר ממני על ידי ותורתך חנני, ומכלל הן אתה שומע לאו, שבלי לימוד התורה הכל בדרך שקר. דבקתי בעדותיך ובכח ה' אל תבישני (שם לא), אבל ללא הדבקות בעדות ה' ותורתו הקדושה יש לו להתבייש במעשיו. העבר עיני מראות שוא שלא לראות בהבלי עולם הזה, בדרך חייני שעל ידי תורה דאקרי דרך אזכה לבחינת (דברים ה, ד) ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום, וכמאמרם ז"ל (יומא עב, ב) זכה נעשית לו סם חיים, כאשר על ידי לימוד התורה זוכה לדבקות בהשית".

*

איתא בספרים הקדושים (חסד לאברהם, מעין ב, נהר נז) שבכל שנה ושנה שלשים יום קודם הפסח השי"ת מתחיל להוציא נפשות ישראל מהיכלות הטומאה מעט מעט, באופן שבליל התקדש החג

בעל נפש רשע אותה רע שאין ברו כתוכו, דכלפי חוץ נראה שהוא אדם השלם ויתכן מאוד שהוא משוקע במ"ט שערי טומאה ח"ו, וכל מה שהוא עושה הולך בסוף לסטרא אחרא.

על כך צריך לעבוד הרבה ימים ושנים, וכדברי רביה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע (נעם אלימלך, ריש פרשת וישלח) וכבר אמר אנא השם ונשמע קולו (יומא לט, ב) פירוש שומן ארוך צריך האדם לצעוק אנא השם עזרני שאזכה לעבודך באמת, ואז ונשמע קולו, אבל לא בימים מועטים, עכלה"ק (וע"ע מאור ושמש, פרשת תצא בד"ה כי תשה ברעך; ורע קודש, פרשת ויצא ד"ה ויחלום). צריך שיהא משים הרבה לילות כימים, ולקדש עצמו בדיוק ובענינים, ומבלי ללכת אחר תאוות לבו, עד שיוכל להשיג נקודה זעירה של עבודת אמת בלתי לה' לברו. לא כן הרשע שאם עושה פעם איזו מצוה אחת כבר בוקע ועולה ביהירות וחוצפה, אם ישב ולמד שתי שעות רואה עצמו כלמדין מופלג ומתנשא בחוצפה גדולה, ומובטח לו בעצמו שהוא בן עולם הבא וחלקו גדול בגן עדן. דזה דרך הרשעים שכל מה דעבדין לגרמיהו הוא דעבדין לקבל כבוד, ומכל מעשה באים לידי גאווה והתנשאות בלי שום בושה ומורא, אין פחד אלקים לנגד עיניו (תהלים לו, ב).

זכזה נראה גם כוונתו הקדושה בענין אמירת לשם יחוד, שהרה"ק בעל סידורו של שבת ערך תשובה ארוכה בחובת אמירתו (נדפס בסוף ספרו שער התפלה), וסתר דבריו של הנודע ביהודה (מהר"ק יור"ד סימן צג) בזה. אמנם סח לי כ"ק אאמור"ר זי"ע ששמע מפה קדשו של זקה"ק מצאנו זי"ע, שצדק הנודע ביהודה בזה, כי הנה נכנס לו בור ריק ועם הארץ וזועק לשם

מלעשות הפסח במועדו, ולא לו שהיו בדרך רחוקה שבהיותם צרי עין [וחסים על נכסיהם] לא עלו לרגל, שהיו שקועים בגשמיות והבלי עולם הזה ולא בקשו לעלות וליראות לפני הארון ה', וכמו שהיה בימי חזקיהו המלך (דברי הימים ב' ל) ששלח אגרות לכל בית ישראל לבוא לבית ה' בירושלם לעשות פסח לה' אלקי ישראל, ויועץ המלך ושריו וכל הקהל בירושלם לעשות הפסח בחודש השני, כי לא יכלו לעשותו בעת ההיא כי הכהנים לא התקדשו למדי והעם לא נאספו לירושלם וגו'. והשי"ת ברוב רחמיו נתן פסח שני שיוכלו עוד לתקן. והספירה באלו ט"ז הימים השניים הוא לתקן הפגם של רע עין בעבודה.

ואחרי ספירת ל"ב ימים נודרך הלב במקצת להיות בעל לב טוב, שכבר תיקן קצת מה שפגם וחטא נגד השי"ת, ואז מתחילים ספירת י"ז ימים כמספר טו"ב, לתקן פגם רע עין בלימוד התורה, שגם עון ביטול תורה שורשו בפגם זה, כשרואים אחד שאין לו חשקת התורה בידוע הוא שפגם בחטאות נעורים. וכן הוא אומר (משל' ד, ב) כי לקח טוב נתתי לכם, אזי תורתי אל תעזבו, שבשום פנים ואופן אינו עוזב את התורה, אבל אם חוטא חשכו עיניו מראות ומסתלק ממנו האור תורה. ועל זה התיקון בספירת י"ז ימים הללו, והמעייין בסידור אצל מה שפגמתי בספירה יראה שבשבועות האחרונים מתחיל תיקון מדת היסוד, ולכן צריך אז לחזור בתשובה על בחינת טוב, אין טוב אלא תורה (אבות ו, ג), ובוה נעשה התיקון שיזכה לקבלת התורה בחג השבועות, וזה העיקר כי הדבקות בהשי"ת לא תיתכן אלא על ידי לימוד התורה.

כולם בני חורין מכוחות הטומאה. אבל מי שלא עשה תשובה חוזר ונופל מיד, ועל זה נתן לנו השי"ת ימי ספירת העומר שבהם נוכל עוד הפעם לעלות ולבוא ולחזור אל שערי הקדושה (עין בני יששכר, ניסן, מאמר ד, דרוש ז בדרך הסוד; שם דרוש יג בדרך הסוד, ועוד).

ונראה המעם שהימים מחולקים לשלשה כנ"ל מדברי המראה יחזקאל, כי ידוע דשורש כל הפגמים על ידי הפגם באות ברית קודש, ועל זה נאמר (בראשית ה, כא) כי יצר לב האדם רע, שעיקר כח התגברות היצר לעשותו רע זה מנעוריו רצ"ל בגלל חטאות נעוריו. והתיקון לזה הוא בשם הקדוש חב"ו, ככתוב ביהי רצון שנדפס בסידורים אצל ברכת תקע בשופר, שיוצא מר"ת (איוב כ, טו) ח"ל ב'לע ו'יקאנו וגו', ועולה בגימטריא ט"ו, ועל זה סופרים בספירת העומר ג' פעמים ט"ז ימים נגד שלש בחינות רע עין, לתקן מה שפגמנו על ידי יצר רע בתורה ובעבודה ובגמ"ח, כשהשורש לכל הוא הפגם בברית קודש.

וחלוקה הראשונה של ט"ז ימים היא בחודש ניסן, שבו אוכלים מצה לחם עוני [רמז לנתינת צדקה לעניים (עין זוהר ח"ב סא, ב; בני יששכר, ניסן, מאמר ד, דרוש א על דרך הרמז בסופו)], ואומרים הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא וכו' כל דכפין ייתי וייכול וכו', לאחוז מעשה אבותינו בידינו דכשיצאו ממצרים קבלו עליהם לגמול חסד זה עם זה (תנא דבי אליהו רבה כג), וספירת ט"ז הימים בחודש ניסן היא לתקן הרע עין בגמילות חסדים, אם על חטא שחטא בצרות עין ולא נתן כלל, ואם שנתן באופן שכל כוונתו לקבל כבוד וממון כהערכ רב.

וחלוקה השניה בחודש אייר שבו יש פסח שני, לאלו שנטמאו ונדחו

משה עמוד התורה ואהרן עמוד העבודה [עמוד צלותהון דישראל (תרגום יונתן, במדבר כ, כט)], ללמדך דשניהם יחדיו יהיו תמים, וזה בלא זה אי אפשר, וכשם שאי אפשר לעבודה בלי לימוד התורה, כך תורה בלי תפלה להשי"ת כראוי וכנכון גם היא אינה עולה לרצון, כי לומד שלא לשמה רק לקבל כבוד וממון.

והוסיף בעל הטורים, ואמרת אותיות אמרות מהורות, רצ"ל שתאמר להם דבלי אמרות מהורות בתורת ה' אין להם שייכות לאהרן הכהן. וגם רומז אמרות מהורות לקדש ולטהר את הפה שלא לדבר בדברים במלים רק בתורה.

ונכלל בו תורה ועבודה, והוסיף עליהם הכתוב גם עמוד גמילות חסדים, וזה כוונת אומרם לא יטמא בעל בעמיו, רצ"ל בדברים שבינו לבין עמו, בין אדם לחברו, שלא יטמא עצמו בהיותו מעלים עין מן הצדקה שכאילו שופך דמים (עין סנהדרין לה, א; טור שו"ע יור"ד סימן רמז, א).

מי שרוצה לעבוד את השי"ת צריך שיהא בו תורה ועבודה וגמילות חסדים, ובוה תלוי קיום העולם.

יעזור השי"ת ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה, והאר עינינו בתורתך עמוד התורה, ודבק לבנו במצוותיך מצות צדקה,⁽⁷⁾ ויחד ללבנו לאהבה וליראה את שמך בעבודה שבלב זו תפלה (תענית ב, א). ויושיע השי"ת לכל בני ישראל די בכל אתר ואתר בכללות ובפרטיות ברוחניות ובגשמיות, בכני חיי ומוזני ריחא, וניגאל גאולת עולם במהרה בימינו אמן.

ובעוזה"ר בושנו מאוד שכבר עברו רוב ימי הספירה, ונשארו רק שבועיים עד לחג השבועות. כולם סופרים ספירת העומר וזועקים בקול, אבל זה לא עושה שום רושם עליו, ולא רואים שזה פעל עליו משהו שקיבל עליו באיזה דבר לנהוג אחרת, ובודאי שאין לו שום השגה בתיוקן מה שפגמתי, ולא לחנם קרא תגר בחק יעקב (או"ח סימן תפ"ג, יא) על שחדשים מקרוב באו והדפיסו נוסח הספירה על פי הסוד וכוונת הספירות עיי"ש, כי לא עם הארץ חסיד (אבות ב, ה). ולכל הפחות שיסיים איזה מסכתא ויידע עם מה הוא בא לקראת חג השבועות, וכי איך יכול לקבל את התורה כשיש לו לב סתום וחתום. וצריך לעשות חשבון הנפש שלפחות מכאן והלאה חושבנא, כשאנו עומדים בחלק השלישי של ימי הספירה, ועוד יכולים לתקן הכל על ידי התורה, שנמנה במשנה כעמוד הראשון שעליו העולם עומד.

*

עתה נבוא לפירוש הכתוב. אמור אל הכהנים אלו שעומדים ברום המעלות להיות כהן לא-ל עליון, שכל היום עומדים ומקריבים קרבנות להשי"ת, תאמר אליהם שיחד עם זה עליהם לזכור תמיד שהם בני אהרן שעליו נאמר (מלאכי ב, ז) כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו, ולא יחשבו שדי להם כמה שעומדים ומקריבים דצריך גם לעסוק בדברי תורה, ואיתא במדרש (תנחומא, תרומה א) תרומת כהנים על מנת שיהיו בני תורה, אמר רבי ינאי כל כהן שאינו בן תורה מותר לאכול על קברו תרומה וכו' עיי"ש.

וזה ענין שכתב רש"י (שמות כו, ו) הוא אהרן ומשה, יש מקומות שמקדים אהרן למשה ויש מקומות שמקדים משה לאהרן, לומר לך ששקולין כאחד עכ"ל, כי

⁽⁷⁾ דידוע מצות צדקה היא מצוה כוללת... על כן נקראת מצות הצדקה 'מצוה' סתם בירושלמי ובמדרשים וכו' (אגרא דפרקא אות רכד, ועיין רש"י שבת קנ"ג, א ד"ה צדקו).

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

שיהא שם שמים מתאהב על ירך

וברבות הימים ישיב למקומו ויעלה למעלה ביתר שאת וכו', ובענין תראה העתק מכתב מאיש צדיק תמים מארץ ישראל, אשר היה בדורות הקודמים (פרי הארץ, מכתבים, מכתב לו, מהרה"ק מקאליסק ז"ע), וז"ל, מודעא רבא לאורייטא, להודיע את הארץ מה הוא, הנה כמה הפוכים וגלגולים ומאורעות ערן ועדנים יחלפו על כל אחד ואחד מבאי הארץ, עד כי מתדיר ליה בה וכו', ולא לקלים המרוץ, לא יום ולא יומים, לא חודש ולא שנה, כי אם ברבות השנים, עד יעברו ימי הקליטה וכו', כל הבא אל הקודש צריך חדש עיבור ויניקה וקמנות וכו', הנה כי כן מאן דאתי ואייתי תלמודו בידו, כמה שהורגל כל אחד ואחד לפי מדותיו, לא מתרר ליה בתחילה בכאן, ממש דעתו מטורפת עליו, טרוף יטרף באין פנות אל המנוחה ואל הנחלה וכו', עד ישים תהלה בארץ והשי"ת מראה לו פנים, אז ישקוט וינוח וכו', עכלה"ק עיי"ש לדרכו.

כוונת דבריו הקדושים היא, שיהודי מחוץ לארץ העולה לארץ ישראל, מתחילה הוא נופל ממדרגתו ורק אחר ששוהה בה תקופה ארוכה הוא חוזר ומתעלה מעט מעט, עד שמגיע למדרגת נעלות ורמות הרבה יותר ממה שהשיג

בתוה"ק (ויקרא כג, ט-ז) וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבואו אל הארץ אשר אני נתון לכם וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן.

הנה מצות העומר היא בשעורים, וצריך ביאור הענין בזה, דלא מצינו כן בשאר מנחות אלא במנחת סוטה כמאמרם ז"ל (סוטה יד, א) כשם שמעשיה מעשה בהמה כך קרבנה מאכל בהמה.

ובמדרש (ויקרא רבה כה, א), דבר אל בני ישראל והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן, הדא הוא דכתיב (קהלת א, ג) מזה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, אמר ר' יודן תחת השמש אין לו למעלה מן השמש יש לו. וצריך ביאור השייכות להכא.

העולה לארץ ישראל נופל בתחילה ממדרגתו

יש לבאר בהקדם מה שכתב זקה"ק מסיוגט ז"ע בייטב לב (פרשת שלח, ד"ה עוד יתבאר ויאמר אליהם עלו זה בנגב) וז"ל, כלל מקובל בדינינו מאת באי הארץ [וכוונתו על הרה"ק רבי אברהם מקאליסק ז"ע], כי בראשית בוא האדם, נופל ויורד ממדרגתו,

ממעלתם והרשיעו מעשיהם להוציא דיבת הארץ רעה עד שהגיעו לדבר דיבורי כפירה ולומר כי חזק הוא ממנו (במדבר יג, לא), וברש"י, כביכול כלפי מעלה אמרו.

אמנם להג"ל יבואר, דכאשר נכנסו המרגלים לארץ ישראל התחיל לבעור בהם קדושת ארץ ישראל לטהרם ולזככם מכל סיג וזוהמא, כי הגיעו למקום קדוש והתגבר עליהם היצר הרע בכל כוחו, ונתהווה כדוגמת סמי הרפואה שבתחילת פעולתם מגבירים את החולי ומוציאים אותה כלפי חוץ, כן נתגלה חולי נפשם כלפי חוץ ונפלו ממדרגתם. ואכן אילו היו נשארים עוד ימים רבים בארץ ישראל, אז היו יכולים לקבל בשלימות את קדושת הארץ הקדושה, והיו מזדככים לגמרי ומתעלים ביותר לאין ערך ושיעור ממדרגה למדרגה, אבל מכיון שלא שהו בארץ ישראל אלא במשך ארבעים יום ומיד חזרו לחוץ לארץ נפלו ממדרגתם ללא תקומה. עכתודה"ק ובתוספת ביאור.

בקשתו של רבי אבא לפני עלותו לארץ ישראל

על פי דבריו הקדושים ביאר כ"ק אאדמו"ר (שליט"א) [זי"ע] (שפע חיים מכתבי תורה, חלק א, מכתב סג) את המסופר בגמרא (ביצה לה, א) על רבי אבא, שלפני שעלה לארץ ישראל אמר, יהא רעוא דאימא מילתא דתתקבל, והיינו שרצה לומר דברים שיתקבלו על לבם כדי שלא יבוש, אבל בסופו של דבר אחיכו עליה עיי"ש. ובחתם סופר שם כתב: נראה לי דטובא קא משמע לן, דלאו אורח ארעא למיעבד הכי, אלא עשה דברים לשם פעלן, ודבר בהם לשמן ואל תעשיה עמרה

קודם לכן, אבל מתחילה מוכרח שתהיה לו ירידה.

ונתן שם שני טעמים בדבר, הראשון על דרך שאמרו (סוכה נב, א) כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו, ולכן לפי ערך גדולת וקדושת ארץ ישראל לעומת זה מתגברת כח הסטרא אחרא ביותר, וכשבא האדם לארץ ישראל מתקבצים עליו כל כוחות הטומאה ואינם מניחים לו להתעלות ולגדול בדרך ה'.

ומעם השני שוהו כדוגמת סמי הרפואות ומימי המרחצאות, שתחילה מוציאים מן האדם את הזוהמא שבפנים לחוץ ורק לאחר זמן מרפאים אותו, דכן הוא בענין חולי הנפש, שכאשר בא האדם לארץ ישראל וקדושת הארץ מקדשת ומטהרת אותו מכל סיג ופגם שבנופו, אזי מקודם מתחיל להתגלות כלפי חוץ ולציאת ממנו כל הרע שנאסף בקרבו מכל השנים שהיה בארץ העמים, וזהו לאות ולסימן שכן הקדושה מתחיל להתגבר וכי כל גופו עומד להרפא מכל החולאים שבחוץ לארץ, עד שיתעלה יותר ויותר בקדושה של מעלה.

בזה מבאר את ענין חטא המרגלים, דהנה כבואם לארץ ישראל היו צדיקים כמבואר ברש"י על הפסוק (במדבר יג, ג) כולם אנשים, באותה שעה כשרים היו. והם היו ראשי אלפי ישראל ואילו לא היו צדיקים וקדושים לא היו ממנים אותם להיות ראשי העדה בדור המדבר שהיה דור דעה (ויקרא רבה מ, א), ואיתא (זוהר הקדוש, פרשת שלח, ח"ג דף קסח, ב) שדור דעה כדור המדבר לפניו לא היה ולאחריו לא יהיה עד ביאת משיח. ומבהיל על הרעיון איך אירע להם כדבר הזה שלבסוף ירדו

ועושה ככל יכולתו על מנת להכשילו
בחטאים ועינינים חמורים.

לבן כאשר האדם רוצה להתקרב אל
הבורא כל עולמים ולעשות תשובה,
אזי מלבד מה שצריך להפיל תחינתו לפני
הקב"ה שיעזרהו על דבר כבוד שמו וישלח
עזרו מקודש שיוכל לקיים רצונו ולעזוב את
דרכיו הרעים ולהטיב מעשיו, עוד יותר
צריך להוריד דמעות כמים שיוכל לעמוד
נגד יצרו הרע אשר מעכשיו ואילך יתגבר
עליו כהנה וכהנה ביתר שאת ועוז.

בגון כאשר רואה היצר הרע בחור אשר
מקבל על עצמו בפתיחת הזמן דמאי
דהוה הוה מכאן ואילך חושבנא, והוא
רוצה לעזוב דרכו הרעה ולהתעלות
במעלות התורה, מיד בא אליו בפיתויים
שונים כדי שלא יצליח במחשבתו וברצונו
ובכרי לרפות ידיו. ולשם כך גורם לבחור
קשיים שונים, אם זה בלמצוא חברותא או
בלמצוא מקום לישב, ועוד כהנה וכהנה,
ובלבד שהבחור ירגיש שרצונו הטוב אין בא
לו בקל. ובראות הבחור זאת יידע שכל זה
הוא עצת היצר שרוצה להחלישו דווקא
בזמן שהיתה לו התעוררות של התחזקות
והתחדשות, ולכן בתחבולות יעשה מלחמה
כדי לנצח את היצר הרע שלא יצליח בזממו
אשר זמם עליו, ויפיל תחינה לפני הקב"ה
שיעזרהו להכניע את יצרו וללמוד מתוך
מנוחה וישוב הדעת.

ועל זה אמרו חז"ל (סוטה נב, ב), אמר רבי
שמעון בן לקיש, יצרו של אדם
מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו,
שנאמר (תהלים לו, לב) צופה רשע לצדיק
ומבקש להמיתו, ואלמלא הקדוש ברוך הוא
עוזר לו, אינו יכול לו, שנאמר (שם, לב) ה'
לא יעזבו בידו ולא ירשיענו בהשפטו.

להתגדל וכו'. ואין זה דומה לתפלת רבי
נחוניא בן הקנה בכרכות כ"ח ע"ב, וע"ש
פירש"י ד"ה שלא אכשל וכו' ע"ש, מה
שאין כן הכא לכבודו עשה, על כן סיבה
היה דאכחו עליה ולא נתקבלו דבריו,
עכ"ל.

וביאר כ"ק אאדרמו"ר זי"ע את דברי רבי
אבא שרצה לומר מילתא
דתתקבל, והיינו שיזכה לאסוקי שמעתתא
אליבא דהלכתא, דכיון שעלה לארץ
ישראל חשש שמא יפול מתחילה ממדרגתו
ואז לא יהיה במדרגה לאסוקי שמעתתא
אליבא דהלכתא, ולכן התפלל אל ה'
שיזכה להישאר במדרגתו הרמה
ואימא מילתא דתתקבל, עכדה"ק.
והדברים מבהילים על הרעיון, דמו לנו
גדול מרבי אבא, ואפילו הכי בעלותו לארץ
ישראל חשש לנפשו שמא יבוא לידי ירידה
ח"ו.

כל שמתעלה בעבודת השם צריך להתפלל יותר להינצל מיצר הרע

הלימוד שיש לנו ללמוד מזה ולחזור
ולשנן אותו הוא, שבכל פעם
שהאדם מתעלה, הרי לעומת זה יצרו
מתגבר עליו ביתר שאת, וכאמור דכל
הגדול מחברו יצרו גדול הימנו. והאדם יכול
לראות זאת בחוש, דמי שאינו עוסק בתורה
אין הוא מרגיש בקרבו מלחמת היצר כל
כך, אבל כאשר אך מקבל על עצמו להטיב
דרכיו ולעסוק בתורה, לעזוב מעשיו
הרשעים ולהתחזק בגדרי הקדושה, מיד
ירגיש כיצד יצרו הרע מתגבר עליו ומעמיד
לפניו הררי נסיונות ומניעות למנוע ממנו
להוציא רצונו הטוב מן הכח אל הפועל,

(דברים ו, ה), שיהא שם שמים מתאהב על ידך, שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו, 'אשרי אביו שלמדו תורה אשרי רבו שלמדו תורה, אוי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוני שלמדו תורה ראו כמה נאים דרכיו כמה מתוקנים מעשיו', עליו הכתוב אומר (ישעיה מט, ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר כך אתפאר. אבל מי שקורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים ואין משאו ומתנו באמונה ואין דברו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו, 'אוי לו לפלוני שלמד תורה אוי לו לאביו שלמדו תורה אוי לו לרבו שלמדו תורה, פלוני שלמד תורה ראו כמה מקולקלין מעשיו וכמה מכוערין דרכיו' ועליו הכתוב אומר (יחזקאל לו, כ) באמור להם עם ה' אלה ומארצו יצאו.

דייקא כשמקבל עול מלכות שמים יזהר שיהא שם שמים מתאהב על ידו

דבר זה צריך לימוד גדול, שככל שהאדם מתעלה בתורה ועבודת ה' כן צריך זהירות והתרחקות מיצר הרע שיתגבר עליו ביתר שאת ועוז כדי לגרום על ידו חילול השם, ולכן צריך תמיד שמירה יתירה שלא לגרום על ידי מעשיו שאנשים מהמון העם יבזו את התורה באמרם אוי להם למי שלומדים תורה, ראו כמה מקולקלים מעשיהם וכמה מכוערים דרכיהם.

ומצינו בסדר קריאת שמע, שלאחר קבלת עול מלכות שמים באמירת שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד (דברים שם, ד), אומרים ואהבת את ה' אלקיך וגו', ורק אחר כך אומרים הפסוק (שם, ז) ושננתם

והיינו שככל שהאדם מתעלה בכל יום בעבודת ה', כן לעומת זה מתגבר עליו יצרו הרע בכל התוקף, ועל זה מוכרח האדם להתפלל ולזעוק אל ה' שיושיעו מתוך ידיעה שאלמלא הקב"ה עוזר לו לא יוכל לו.

זהירות מיוחדת לבני תורה שלא יתחלל שם שמים על ידם

עוד צריך האדם להתבונן, דככל שהוא מתעלה בעבודת ה' וזוכה לישב בבית המדרש לעסוק בתורה, כן יש עליו אחריות גדולה יותר שממעשיו לא ייצא חילול השם ח"ו, שכן המון העם מתבוננים במעשיהם והליכותיהם של חובשי ספסלי בית המדרש לראות אם כל הנהגותיהם ישרות ונעימות או שגם במעשיהם של אלו נופל פגם. וממעם זה גופא משתדל היצר הרע ביתר שאת ועוז להתגבר על לומדי התורה, וככל שמתעלה כן מתגבר עליו כהנה וכהנה, כדי שכאשר יכשל בחטא רח"ל יאמרו הבריות ראו כיצד מתנהג בן תורה, ונמצא גורם חילול השם.

לבן צריכים לומדי התורה ויראי ה' זהירות יתירה ושמירה כפולה ומכפולת, שגם בקומם מן הספר וביציאתם לרחובה של עיר, יהיו כל הליכותיהם ונימוסיהם בדרך הישרה, מתוך זהירות שלא להיגרר אחר פיתויי היצר הרע שכאמור משתדל ברוקא להביא אנשים שכמותם לידי חטא, כדי שעל ידי זה יהא שם שמים מתחלל ח"ו.

ומצינו בנמרא (יומא פו, א) ענינים נוראים דקה מן הדקה שיכולים לגרום חילול השם, כל אחד לפום דרגה דיליה, ואביי אמר שם, ואהבת את ה' אלקיך

למדרגה, הרי מקויים בו כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו להכשילו בעבירות ח"ו, ועל כן מוטלת עליו אחריות כבדה וגדולה להזהר בירת שאת, ולא תחללו את שם קדשי על ידי שהתנהגותו כלפי חוץ תהיה שלא כהוגן, ובני אדם מן השוק יאמרו עליו פלוני שלמד תורה ראו כמה מקולקלין מעשיו וכמה מכוערין דרכיו.

יתרון לאדם בעמלו בעולם העליון

זהו שצוה הקב"ה למשה רבינו לומר לבני ישראל, כי תבואו אל הארץ, רצ"ל כשתזכו לעלות לארץ ישראל, אל תדמו בנפשותיהם שבדוראי תזכו שם תיכף ומיד להתעלות למדרגות עליונות, אלא כנ"ל 'מקובל בדינו מאת באי הארץ' שבתחילת הזמן ישנו לאדם ירידה ממדרגותיו כי כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו. וסימן לדבר, והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן, שנצממויותם להביא קרבן עומר מן השעורים, כעין מנחת סוטה, מחמת שעושים מעשה בהמה רח"ל.

והחיוזק הוא שעל כל פנים לאחר זמן זוכים להתעלות במדרגות בזכות קדושת הארץ. וזהו שנאמר להלן (כג, טו-יז) וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאתם את עומר התנופה וגו' והקרבתם מנחה חדשה לה', דלאחר תקופת זמן, וכאשר תעשו כל השתדלות להתעלות בעבודת ה', אזי תזכו להתעלות בירת שאת ועוז.

ויבואר מה שהסמך המדרש את הפסוק שאמר שלמה המלך, מה יתרון לאדם בכל עמלו, דלכאורה מה רווח ויתרון יש לאדם בזה שעמל להתקרב אל

לכניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך וגו'. כי עוד לפני שהאדם עוסק בתורה צריך הוא לידע ולהשריש בלבו, דככל שיקבל עליו עול מלכות שמים באמירת שמע ישראל, כן מוטל עליו להזהר עוד יותר שיהא שם שמים מתאהב על ידו, שלומדים זאת מהפסוק ואהבת את ה' אלקיך, ורק מתוך ידיעה זו יעסוק בתורה כשהוא נזהר שכד בכד יהיו כל מעשיו מתוקנים והליכותיו ישרים כדי שלא יתחלל שם שמים על ידו ח"ו.

וגם מי שסבור שאינו למדן גדול ועדיין לא זכה להיות עובד ה' בשלימות, לא יטעה לומר דמחמת כן הותרה לו הרצועה לגמרי להתנהג כלפי חוץ ככל העולה על רוחו, שכן עצם הדבר שהוא משתייך לקהל יראי ה' וחזותו מוכחת עליו שהוא יושב באהלה של תורה, כבר גורם שאנשים מבחוץ יביטו עליו בעין כוחנת וידקדקו במעשיו ובהתנהגותו. ולכן בכל מצב ובכל זמן מוטלת עליו אחריות גדולה מאד שלא יוציאו לעז על לומדי התורה.

אזהרה מיוחדת ולא תחללו את שם קדשי

בזה יפורשו הכתובים בפרשתן (כג, לא-לב), ושמרתם מצותי ועשיתם אותם אני ה', ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם. ולכאורה צריך ביאור מה שנקט ב' קצוות הרחוקים זה מזה, דהלא מי ששומר מצוות ה' בודאי לא יחלל שם השם.

ולחאמור יבואר שפיר, דככל שהאדם מקיים מה שנאמר ושמרתם מצותי ועשיתם אותם, והוא מדקדק במצוות ומתעלה מזמן לזמן ממדרגה

עוד יש לומר, 'תחת השמש', רצ"ל על פי דרכי הטבע והכח האנושי, אכן 'אין לו' לאדם יתרון מחמת שצריך תמיד לעמוד ולהתייגע במלחמת היצר, ומי יוכל לעמוד באלה, אבל 'למעלה מן השמש', היינו בכח אלוקי ובסייעתא דשמיא, 'יש לו', וסוף סוף יכניע יצרו לגמרי ויגביר חלק הטוב שבו.

[בעידן רעוא דרעוין ש"ק פרשת אמור תשנ"ב]

ה' ולהתעלות במעלות התורה והעבודה, הלא דין גרמא שיצרו יתגבר עליו ויצטרך לעמוד תמיד בפני מלחמה כבדה ונוראה, ואם כן צדיק מה פעל, הרי לעולם לא יהיה לו מנוחה ושלות הנפש. לזה אמר ר' יודן, 'תחת השמש אין לו', דאכן בעולם הזה יעמוד תמיד בפני מלחמת היצר אבל 'למעלה מן השמש יש לו', רצ"ל בעולם העליון יגדל שכרו פי כמה וכמה מחמת שעמד במלחמה.

יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים שהרימו תרומתם קודש להרפסת הגליון

אחד מאנ"ש הי"י

לכבוד התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי

ותורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו, הוא ימליץ טוב בעדנו

יה"ר שזכותו הגדולה תעמוד לו ולב"ב לראות רוב אושר, שמחה ונחת דקדושה לאויוש"ט

*****

לעילוי נשמות

הרה"ח ר' ישראל ב"ר נפתלי הירצקא ז"ל **פיליפ**

נלב"ע ביום כ"א כסלו תשע"ד

וזוגתו מרת חוה **רעכיל** ע"ה ב"ר יצחק ז"ל

נלב"ע ביום י"ז ניסן, ב' דחול המועד פסח תשפ"ג

תנצב"ה

הונצחו ע"י המשפחה החשובה הי"י

*****

משפחת ראטה הנכבדה שיחי'

לעילוי נשמות הוריהם הנכבדים

אביהם ראש הקהל דקרית צאנו הנודע ברוב פעליו וצדקותיו הטובים

הרבני החסיד מוה"ר **חיים אלטר** ז"ל **ראטה**

בן הנה"צ רבי ישראל אפרים פישל זצ"ל אב"ד וויידיטשקא

נלב"ע ביום ט"ז אייר תשנ"ז

ואימם מרת **מלכה** בת הרה"ח ר' יצחק ז"ל – נלב"ע ביום כ"ה אדר ב' תשע"א

תנצב"ה

הרה"ח ר' **אברהם רייך** הי"ד

ליקווד

לעילוי נשמת

אביו הדגול והנכבד, רודף צדקה ורב חסד, מפארי עדתנו הק'

הרה"ח ר' **משה** בן הרה"ח ר' שמואל רפאל ז"ל **רייך**

נלב"ע ביום ל"ב לעומר, מו"ב באייר (לב טוב), תשע"ח

תנצב"ה

*****

הרה"ג ר' **חיים יהודה הלוי רובינשטיין** שליט"א

רב שכונת רמת בית שמש ד' (רמת עזרא)

הרה"ג ר' **דוד הלוי רובינשטיין** שליט"א

רב ביהמ"ד 'מגדנות אליהו' ירושלים

הרב **משה הלוי רובינשטיין** שליט"א - ביתר עילית

לעילוי נשמת אביהם

רב האי גאון, נודע בשערים המצוינים בהלכה לשם ולתהלה,

מגדולי תלמידיו המובהקים של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע

הגאון רבי **אלטר אליהו הלוי** בן הרה"ח ר' אפרים פישל הלוי

רובינשטיין זצ"ל

גאב"ד אנטוורפן - בעל "מגדנות אליהו"

נלב"ע ביום ח"י באייר, ל"ג בעומר תשס"ח

תנצב"ה

*****

לעילוי נשמות

הרבני החסיד מוה"ר **יעקב** בן הרה"ח ר' אליעזר צבי ז"ל **אייזנברגר**

נלב"ע ביום כ' אייר תשס"ד

וזוגתו מרת **נוחה מרים** בת הרה"ח ר' אהרן יוסף ז"ל

נלב"ע ביום ו' תמוז תשע"א

תנצב"ה

הונצחו ע"י יוצ"ח הרבנים הנכבדים שליט"א

לקיים רצון צדיק!

המעוניינים לתרום להדפסת גליונות הד"ת

לכבוד השמחה במעונם או להנציח קרובים

נא יפנו מבעוד מועד בטלפון: 052-7140042

ידידנו המסור העומד לימין מכוננו תמידין כסדרן
הרה"ח ר' **אביגדור מאיר וידר** הי"ו - בני ברק
בן הרה"ג ר' משה מרדכי שליט"א, וחתן הרה"ג ר' יחיאל יו"ט קראוס שליט"א
לזכות בנו בכורו המו"מ בתור"ש הבה"ח החבר **יצחק דניאל שיחי**
לרגל שמחת **אירוסיו** במזל טוב
עב"ג תחי' בת הרה"ח ר' אליהו הרבסט הי"ו
יוכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה ורוב נחת ואושר כה"י

הרה"ח ר' **יוסף צבי פריעד** הי"ו

קרית אתא

לזכר עולם יהיה צדיק כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה
ולזכות נכדו יקותיאל יהודה שיחי' בן חתנו הר"ד יעקב יוסף ליבוביץ הי"ו
לכבוד שמחת החלאקה במזל טוב
יוכו לראותו עולה ומתעלה במעלות התורה והיראה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר **משה וייס** הי"ו

קרית צאנו, נתניה

בן הרה"ח ר' יוסף הי"ו, וחתן הרה"ח ר' גבריאל גרוסברגר הי"ו
לזכות בנו הב' **חיים יצחק שיחי** שנכנס לעול המצוות במזל טוב
יוכה לראותו עולה ומתעלה במעלות התורה והיראה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הרה"ח ר' **יחזקאל יאקאב** הי"ו

קרית צאנו, נתניה

בן הרה"ח ר' משה יוסף יהודה הי"ו, וחתן הרה"ח ר' שמואל מאיר כהן ז"ל
לזכות **בתו תחי' שנולדה** במזל טוב
יוכה לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר **משה קליין** הי"ו

אלעד

בן הרה"ח ר' אהרן הי"ו, וחתן הרה"ח ר' יוסף זרח פרידמן הי"ו
לזכות **בתו תחי' שנולדה** במזל טוב
יוכה לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י